

Projectnaam

Instandhouding Walrusklasse onderzeeboten

Projectfase

In planning

Wel/niet gemandateerd

Wel gemandateerd

Instroom van-tot

Oorspronkelijke planning: 2013-2018

Huidige planning: 2012-2019

Behoeftestelling

De vier onderzeeboten zijn sinds 1990 in gebruik. Bij het ontwerp is uitgegaan van een levensduur van 25 jaar met halverwege de levensduur een moderniseringsprogramma. Om de levensduur tot tenminste 2025 te verlengen is een aantal aanpassingen aan de onderzeeboten nodig op het gebied van veiligheid en instandhouding van de huidige capaciteiten: het Instandhoudingsprogramma Walrusklasse onderzeeboten. Het programma behelst conserveringswerkzaamheden, de vervanging van een aantal verouderde primaire sensoren (sonar-functionaliteiten en navigatieperiscoop), een vervanging van het *Combat Management* Systeem (CMS) en aanpassingen aan een aantal platform systemen.

Samenhang met het beleid

Een van de hoofdlijnen van beleid is de vergroting van het expeditionaire vermogen en van de inzetbaarheid van de krijgsmacht. In de maritieme context gaat het daarbij om de ondersteuning en beïnvloeding van landoperaties vanuit zee en het opereren in en nabij maritieme knooppunten en transportroutes, alsmede in wateren nabij

operatieterreinen op het land. Nederlandse eenheden opereren in toenemende mate in kustwateren. De Walrusklasse onderzeeboten worden hierbij veelal in een zelfstandige rol ingezet ten behoeve van onder meer het vergaren van inlichtingen en het beschermen van de oppervlaktevloot tegen de onderwaterdreiging. Door de afstoting van de Orion-patrouillevliegtuigen en de vermindering van het aantal M-fregatten is het belang van de Walrusklasse onderzeeboten voor de onderzeebootbestrijding verder toegenomen.

Het project draagt bij aan de volgende operationele capaciteiten van militair vermogen: gevalideerde inlichtingen, ontplooibaarheid en mobiliteit, effectieve (wapen) inzet, veiligheid en zelfbescherming.

Gerelateerde projecten

- Modificatie MK48 torpedo

Belangrijke wijzigingen t.o.v. vorig jaar

De realisatie van het project heeft plaats tijdens het reguliere onderhoud. Een aanpassing van het onderhoudsschema van de onderzeeboten heeft tot gevolg dat het begin van het project met zes maanden is verschoven. Hierdoor zal de laatste boot in 2019 in gebruik worden genomen.

Relevante Kamerstukken

- Lijst van vragen en antwoorden over de A-brief d.d. 01-09-2008 (Kamerstuk 31 200 X nr. 154)
- Behoeftestelling Instandhoudingsprogramma (IP) Walrusklasse onderzeeboten (A-brief) d.d. 13-06-2008 (Kamerstuk 31 200 X nr. 129)
- Marinestudie 2005 d.d. 14-10-2005 (Kamerstuk 30 300 X nr. 9)

Planning

Jaar	Project-volume	Planning DMP						Fasering	Raming exploitatielasten*
		t/m 2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Oorspronkelijk	50-100	A (08)						2009-2018	
2010	50-100							2009-2018	
2011**	50-100							2009-2018	

* Onderzoek naar de exploitatiekosten maakt deel uit van het DMP. De levensduur van dit project is voorzien tot 2025.

** Gemandateerd project waarvan de A-brief al verzonden is.